

Abesinski neguš ožigosal izdajstvo Lige narodov

njegov govor na skupščini v Ženevi je povzročil kraval. Italijanski časnikarski poročevalci so ga hoteli izžvižgati, toda bili so aretirani. Haile Selasije je v svojem govoru ostro kritiziral velesile, ker niso hotele pomagati Abesiniji

1. jul. — Haile Selasije, abesinski cesar, je v svojem govoru na skupščini narodov ožigosal ženevsko in jo obdolžil izdajstva Abesinije, ker se je uklopa pred Mussolinijem. Bical državnik, ki so pustili Abesinijo na cedilu v kritičnem položaju. Poročevalci italijanskih listov so začeli demonstrirati na galeriji, ko je Selasije govoril prve besede in iz demonstracij se je razvil splošni kraval.

Policija je takoj navalila na tereno in aretirala vse italijanske poročevalce ter jih s silo navela iz dvorane. Po zasilnem pred policijskim sodiščem bili poročevalci odvedeni v točno obdobje, da so povzročili škandal in razžalili zastopnika vlade, ki jo Svica še vedno imenuje. Možnost, da se bodo te incidenta razvile mednarodne komplikacije, ni izključena. O tem bo razpravljala federalni svet v Bernu in da bo odredil izgon italijanskih poročevalcev iz Svice.

Kraval, ki so ga povzročili italijanski agenti, je spram diplomate, ki iščejo formulo, kako naj bi opravičila katastrofo pred italijanskim diktorjem in ugledila pot za prenehanje bojkotne akcije, v veliko Selasije, ki je ohranil ravnostno kri v teku kravala, ni bil niti z mezinem, da bi ušel zadrego diplomatov. V svoji govoru je bical vse, kar je bil neposredno in Anglijo, ki je ni direktno imenoval. Bil je, da je Laval, bivši francoski premier, že v januarju pretekle leta sklenil tajni dogovor z Mussolinijem na konferenci, da Francija bo ovirala italijanske invazije Abesinije, potem pa je hitro naglašal, da se ne bo izverila dolocbam ženevskega venanta, ki zahtevajo kaznovalne napadalne države.

Neguš je obdolžil Francijo, ki ni hotela dovoliti transportne orožja in bojnega materiala abesinski armadi po železnici, ki vodi iz francoskega mesta Džibuti v Addis Ababo. Sedaj, ko so Italijani zapirali Abesinijo, dovaža ta železnica bojni material fašistični armadi.

Bivši "kralj kraljev" je opasal angleško vlado, ki se je izkazala za prekleto sankcij proti Italiji. Pobjajal je argumente angleškega kabineta, da Abesinije niso preprečile okupacije Abesinije po Italiji. "Vprašanje sankcij ni glavno, je del Selasije. "Vprašanje kolektivne varnosti je glavno, likvidacija problema italijanske agresije, obstoj Lige narodov. Vprašanje zaupanja v mednarodne pogodbe. Obljube madžarom, da bo Liga narodov štela njih integralnost in neodvisnost, ne štejejo nič, če vojne pri onih, ki kontrolirajo Ligo narodov, za odločen napad proti napadnim državi.

V začetku svojega govora je Selasije orisal detajle rabe roparskih plinov v vojni proti Abesiniji. Dejal je, da Italijani niso samo metali plinskih bomb z letal, temveč tudi škroplili pokrajine s tekočimi strupenimi plini, ki so žgali človeško meso in zastrupljali vodo v potokih in rekah. Žrtve strupenih plinov so bili ljudje, ki se nahajali daleč od fronte.

Domače vesti

Jugoslavanski radijski program preložen

Chicago. — Jugoslavanski radioprogram s postaje WVAE bo uvrščen v omrežje ABC šele v nedeljo, dne 12. julija od 1:30 do 2:00 popoldne. Da ne pride na vrsto že prihodnje nedelje, dne 5. julija, kakor je bilo poročano v večerjani Prosveti, je vzrok baseballska tekma, ki je dobila prednost pri oddajanju. Prihodnjo nedeljo bo jugoslavanski program oddajal le z običajne lokalne postaje ob običajnem času.

Se ena vseučilišnica maturirala Cleveland, Wis. — Miss Matilda Droll, hči rojaka Drola, ki je prej bival v Sheboyganu, Wis., je pred nekaj dnevi dokončala študije na wisconsinški univerzi v Madisonu in prejela je naslov "bachelor of arts" v sociologiji in politični znanosti. Njen oče je član SNPJ.

Poroka

Kansas City, Kans. — Dne 27. junija sta se poročila Joseph Dragoš in Mary Malnar. Nevesta je članica društva 690 SNPJ, njeni starši pa društva 408. Obilo sreče!

Nov grob v Penni

Onnalinda, Pa. — Tu je umrl John Zalar, star 60 let. Zapuška družino. Bil je član društva 451 SNPJ.

Spet neureča v Clevelandu

Cleveland. — Avtomobil je povozil rojaka Franka Strehovca, starega 60 let. Odpeljali so ga v bolnišnico, kjer so mu zdravniki povedali, da ima več reber zlomljenih, možno je pa tudi, da ima prebito lobanjo in resne notranje poškodbe. — Umrla je Mary Zalelet, stara 45 let in doma iz Podnovigrada pri Divači na Primorskem. V Ameriki je bila 26 let in tu zapuška moža, dva sinova in štiri hčere. Bila je članica društva 142 SNPJ.

Angleške čete izpraznijo mesta v Egiptu London, 1. jul. — Anglija bo v kratkem sklenila z Egiptom pogodbo, na podlagi katere bodo angleške vojaške čete zapustile Kairo, Aleksandrijo in druga večja egiptovska mesta. Anglija obdrži svoje vojaške čete le ob sueskem prekopu.

Delauski agitator obsojen Angola, Ind. — Zakon proti kriminalnemu sindikalizmu, ki je bil uveljavljen v raznih državah, a ga večina ne izvaja, je zahteval žrtev, ko je tukajšnje sodišče obsodilo Paula Butasha od enega do pet let zapora, ki je bil obtožen in spoznan za krivega, da je propagiral strnoglavljenje ameriške vlade z oboroženo silo.

Wallace hoče kooperativno Ameriko V svoji knjigi kritizira zagovornike državnih pravic

New York, 1. jul. — Henry A. Wallace, načelnik federalnega poljedelarskega departamenta in eden najostrejših kritikov vrhovnega sodišča, v svoji pravkar izdani knjigi "Čigava ustava" trdi, da vrhovno sodišče, republikanska stranka in Ameriška liga svobode hočejo za vsako ceno vzdržati doktrino državnih pravic. V tej knjigi tudi poziva na ustanovitev kooperativne države, kooperativne družbe. Amerika mora postati unija ljudstva, ne unija držav, je njegova zahteva.

"Doktrina državnih pravic, ki jo je vrhovno sodišče ponovno poudarilo, je bila ovira napredku celo l. 1787 in ta je povzročila tudi krvavi konflikt l. 1861, civilno vojno," pravi Wallace v svoji knjigi. "Danes nimajo države ekonomskih mej. Samo velike korporacije, republikanska stranka, Ameriška liga svobode in večina časopisja te dežele so še za obdržitev državnih pravic za vsako ceno."

Wallace dalje piše, da je ameriško ljudstvo že uverjeno o potrebi kooperativne države in izražajo upanje, da bo ustanovljena brez prelivanja krvi.

Protivladne demonstracije na Poljskem

Kmetje zapretili s civilno vojno

Varšava, Poljska, 1. jul. — Pristaši Vincenta Witosa, izgnanega voditelja poljske kmetijske stranke, so dobili kontrolo nad demonstracijami, katere je skušala vlada izrabiti v svoj prilog, ko se je 150.000 kmetov zbralo v mestu Nowo Siedlce, da počaste spomin Mihaela Pyrsa, voditelja revolte proti Tartarom l. 1624.

Edward Rydz-Śmigły, generalni inšpektor poljske armade, je nastopil kot glavni govornik, toda kmetje so ga sprejeli s sovražnimi vikliki. "Proč s sedanjim režimom!" so kričali in general se je hitro umaknil. Potem so sprejeli program, ki med drugim zahteva novo ustavo, nove volitve, resignacijo sedanjega vlade, revizijo zunanje politike in vrnitev svojega voditelja Witosa. Govorniki so posvarili vlado, da bodo organizirali pohod v Varšavo, če ne bo dovolila Witosu povratka na Poljsko.

Adam Doboszynski, predsednik narodne stranke v Krakovu in vodja skupine, ki je zadnje sredo navela na mesto Myslenice, je bil večerj prijet, ko je skušal prekorčiti mejo Čehoslovaške. V bitki z obmejno stražo je bil ranjen in bo sedaj postavljen pred sodišče na obtožbo, da je skušal organizirati kmetko revolto.

Čikaške unije obsojile taktiko ADF

Proti razkolu v delavskem gibanju

Chicago. — Čikaška delavska federacija je sprejela resolucijo, v kateri obsoja stališče, ki ga je eksekutiva Ameriške delavske federacije zavzela proti odboru za industrijsko organizacijo. Resolucija naglašja, da je stališče provokacijsko, ker ogražja solidarnost v vrstah ameriškega organiziranega delavstva.

Dalje zahteva, naj eksekutiva prenese s pošiljanjem ultimativ Odboru za industrijsko organizacijo, ki ga tvorijo predsedniki desetih mednarodnih unij. "Ultimati, grožnje s suspendiranjem ali izključitvijo ne bodo ustavili gibanja za organiziranje delavcev v industrijskih masne produkcije v industrijskih unijah," poudarja resolucija. "S takimi grožnjami eksekutiva ADF podpira sovražnike organiziranega delavstva, ki v svojem časopisju obširno poročajo o velikem razkolu v delavskem gibanju."

Čikaške unije avetujejo eksekutivi ADF, naj vprašanje industrijskega in poklicnega unionizma predloži delegatom, ko se

FAŠISTIČNE METODE KAVČUKARSKIH DRUŽB

Vežbanje pobožnikov za zatiranje unijskega gibanja

OFENZIVA PROTI UNIJI

Akron, O. — Jeklene čelade, dolgi noži in revolverji so orožje, ki ga nosijo pobožniki in "lojalni delavci" Goodyear Rubber Co., katere je ta organizirala v klubu Stahl-Mate. Zanesljiva poročila se glase, da uradniki in delovodje vežbajo člane tega kluba, da bodo pripravljeni na akcije, ko bo prišel dan terorja in nasilja proti organiziranemu delavstvu, čigar moč stalno narasča.

V Gadsdenu, Ala., kjer ima Goodyear Co. veliko tovarno, je že teroristična kampanja v zamahu. S. H. Dalrymple, predsednik Združene unije kavčukarskih delavcev, ki je prišel v Gadsden, da sodeluje pri organiziranju delavcev, je že občutil težko roko kompanijskih teroristov, ki so ga napadli in pretepli, kakor tudi trideset delavcev, ki so piktirali tovarno.

Temu je sledil drhalski napad na urad krajevne unije kavčukarskih delavcev. Teroristi so razbili pohištvo v uradu in izgnali organizatorje iz mesta. Ta kampanja je naperjena proti uniji, ki je vodila stavko 14.000 delavcev v Akronu v zadnjem januarju in kateri obsoja nasilja. V teku pettedenjske stavke ni bila niti ena oseba resno ranjena, ker je unija znala vzdrževati disciplino med svojimi člani.

Vežbanje pobožnikov in kompanijskih podreptnikov v tovarni Goodyear Rubber Co. v Akronu je znamenje velike ofenzive proti uniji kavčukarskih delavcev. V zadnji stavki v Akronu so avtoritete omejele svoje aktivnosti, ker so vedele, da ljudstvo podpira stavkarje. Liga zakona in reda, ki jo je ustanovila kompanija z namenom, da ji pomaga pri zatiranju stavke in unijskega gibanja, ni podzela teroristične akcije, ker se je bala splošnega odpora pri prebivalstvu.

V Gadsdenu je situacija drugačna. Tu imajo svoje tovarne Goodyear Rubber Co., Dwight Textile Co. in Gulf Steel Co., ki so napele vse sile, da preprečijo organiziranje delavcev. S kompanijskimi teroristi sodelujejo tudi avtoritete. Organizirani rudarji v Alabami so obljubili podporo kavčukarskim delavcem v Gadsdenu, ki kljub terorizmu vodijo odločen boj za zvišanje mezd in priznanje unije.

bo otvorila konvencija federacije. Ti naj potem odredijo potrebne korake, da se ohrani harmonija v delavskem gibanju.

Francija v ostrem spopadu s fašizmom

Zbornica ponovno podprla Blumovo vlado

Pariz, 1. jul. — Francoška zbornica je sinoči dala s 375 proti 192 glasovom zaupnico Blumovi socialistični vladi glede vprašanja razpusta fašističnih organizacij. Zaupnica je bila odglasovana po viharni debati, med katero so fašisti odprto zagrozili s oboroženim pučem, dočim so predstavniki vlade obdolžili fašiste, da so nameravali umoriti ministrskega predsednika Bluma.

Salengro, minister notranjih zadev, je rekel, da ima vlada informacije, kako je grupa fašistov, ki se imenuje "franciati", hotela ubiti Bluma ob nastopu nove vlade prve dni junija.

Nacionalist Xavier Vallat, ki v zbornici zastopa fašistično organizacijo Ognjeni križ, je v teku debate rekel: "Kadar komunistična vlada uniči vse pravice francoskih državljanov, tedaj bo naša dolžnost, da nastopimo z oboroženo vatajo proti tiranom".

Hotelirji na rivijeri so po treh dneh končali izpor hotelirskih nameštencev. Z izporom so si povzročili ogromno škodo.

V Parizu so zastavkali pevci, igralci, muzikanti in odrski nameštenci Opere Comique.

2000 šumskih delavcev v stavki v Idahu

Stavka strojnikov v Kentu, O., končana

Spokane, Wash., 1. jul. — Okrog 2000 šumskih delavcev ali "lumberjackov" je danes zastavkalo po gozdarskih kempah države Idaho. Vsa dela podiranja, obsekavanja in razpoiljanja dreves v severnem in srednjem delu Idaha so prenehala in trume "lumberjackov" prihajajo iz gozdov v mesta. Stavko vodi organizacija IWW, ki je na severozapadu še precej močna; voditelji te unije pravijo, da se stavka razširi po sosednjih državah.

Šumski delavci zahtevajo 25 odstotkov poviška mezd, odpravo kontraktnih jedilnic in polovico več plače za delo čez uro in ob nedeljah.

Istočasno se pripravlja na stavko 2000 delavcev na parnih žagah v Spokaneu. Ti delavci zahtevajo minimalno mezdo 50 centov na uro.

Kentu, O., 1. jul. — Petsto strojnikov pri Black & Decker Co., ki so stavkali od 3. maja, se je danes vrnilo na delo. Strojniki so dobili pet odstotkov poviška. Ta stavka je bila zadnje čase nemirna. Pred nekaj dnevi je bilo šest stavkarjev obstrljenih.

Mrtvoud zadel Morgana; ima ohromele noge

Boston, Mass., 1. jun. — J. Pierpont Morgan, ameriški finančni car, je že več tednov bolan na mrtvoudu, kar se je šele danes izvedelo. Njegove noge od kolkov so mrtve in mrzle. Ima celo armado zdravnikov.

1500 fantov v boju s požarom v Kentuckyju

Frankfort, Ky., 1. jul. — Več ko 1500 fantov iz taborišča CCC gasi veliki gozdni požar, ki razsaja na milijon akrih goste šume v štirinajstih okrajih vzhodne Kentuckyja.

Dva Mussolinijeva otroka paralizirana

Rim, 1. jul. — Mussolinijeva hči Ana Marija in njegov najmlajši sin Romano trpita že več dni na otroški paralizis.

PODRŽAVITE MUNICIJSKE INDUSTRIJE!

Vlada ne more zaupati izdelovalcem municije

ROPANJE FEDERALNE BLAGAJNE

Washington, D. C. — Senadni odsek, kateremu je bila poverjena preiskava trgovine z municijo in orožjem, je v svojem zadnjem poročilu priporočal podražavljenje municijske in orožne industrije. Izdelovanje orožja in municije bi moralo biti po sodbi članov odseka izključna vladna funkcija.

Večina članov odseka je v svojem poročilu orisala situacijo, ki ogroža varnost te dežele, če bi se zapletla v novo vojno in bi bila orožna in municijska industrija v rokah privatnih interesov, katerih glavni cilj je grmanjenje profitov. Manjšina odseka je priznala to nevarnost, toda kot remedium je priporočila strogo vladno reguliranje orožne in municijske industrije namesto podražavljenja.

V zadnji svetovni vojni se je morala vlada ukloniti municijskim magnatom, ki so ropali njeno blagajno, se glasi poročilo večine. Imela je bridke izkušnje v svojih odnosih z Bethlehem Ship Building korporacijo, ki ji načeluje Charles M. Schwab. Ta je imel kot "dolarski patriot" večjo priliko za ropanje federalne blagajne. "Patriotizem in štrkovanje je bilo le nekaj, o katerem se je lahko govorilo v javnosti, kolikor se je to tikalo Schwaba," je rečeno v poročilu.

Po vojni je vlada tožila Schwaba z namenom, da izterja delovsote, ki jo je prejel za bojne ladje, ki so bile sgrajene potem, ko je bila vojna že končana. Med temi jih je bilo več, ki se ne bi vzdržale na površju, ako bi bile spuščene v morje. Schwab je bil obtožen, da je osleparil vlado, kar je priznalo tudi sodišče, ki je vodilo zaslišanje, toda magnat ni bil kaznovan, ker je bila zadeva zastarela.

"Vlada obsoja Bethlehem Ship Building Co., ker je zahtevala svoj funt mesa, obenem pa priznava, da je bila prišiljena skleniti pogodbo z njo, čeprav je zahtevala visoke profite," se je glasil odlok sodišča.

Senadni odsek je v svojem poročilu obsodil voditelje municijske in orožne industrije. "Ako se bo Amerika zapletla v novo vojno, bo prišla na akrepni kupčije s prav tisto skupino, ki jo bo prav tako odirala kot v zadnji vojni," je rečeno v poročilu. "Edini izhod je podražavljenje municijske in orožne industrije; vlada naj sama izdeluje bojni material."

Druge resna obdolžitve je, da je vojni department pod kontrolo municijskih magnatov in da so uradniki tega departamenta v času svetovne vojne sodelovali z magnati pri ropanju federalne blagajne. Odsek je citiral izjavo C. L. Reiserona, direktorja Remington Arms Co., da so se uradniki vojnega departamenta trudili, da je dobila velika vladna naročila DuPontova municijska dinastija, ki je istočasno prodajala strelivo evropskim državam in je zanj dobila le del cene, ki jo je računala za municijo ameriški vladi.

Odsek zaključuje svoje poročilo z izjavo, da je vladno lastništvo in obratovanje municijske in orožne industrije bistvenega pomena za obrambo dežele in naglašja, da bi lahko vlada prihranila najmanj dva milijona dolarjev pri vsaki bojni ladji, ki bi jo zgradila v svojih ladjedelnicah.



Skupina uslužbencev poštnega urada v New Yorku pregleduje ovitke, v katerih so čeki vojni veterani, katerim bo vlada izplačala bonus.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE

PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Narodnina: za Zdravstveno druzbo (taven član) v Kanado \$6.00 na leto, \$2.00 na pol leta, \$1.50 na četrt leta; za Glaslo in Glaslo \$1.50 na leto, \$0.75 na pol leta; za Glaslo \$0.50.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year, Chicago and Glaslo \$1.50 per year; foreign countries \$6.00 per year.

Člene odlašajo po dogovoru. Rokopisi dopisov in nenarodnih glaslov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (arhiv, povesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slovenski, če je pridobil polnomočje.

Advertising rates on agreement. Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2627-29 St. Lawrence Ave., Chicago, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Tujerodni delavec tepen z desne in leve

Federalni sodnik v New Orleansu je pred kratkim razsodil, da nedržavljan, ki so na relifu, niso sposobni za državljanstvo in ne smejo dobiti državljankega papirja. Sodnik je mokal o domačinu, ki so na relifu. Zdej čakamo, da se oglasi ta ali drugi sodnik in odloči, da delavci, rojeni v Združenih državah, ki so izgubili delo in so bili prisiljeni vzeti relif ali podporo od vlade, izgube vse svoje državljanke pravice.

Nedržavljan, tujerodni delavec v Ameriki, ki so toliko odgovorni za depresijo in svojo brezposelnost kakor so odgovorni za zadnjo veliko povodenj v Pennsylvaniji, morajo biti na podlagi neworleanske razsodbe kaznovani za svojo revščino s tem, da ne smejo dobiti državljanke pravic, med katerimi je volilna pravica. To se pravi z drugimi besedami, da brezposelni delavci ne sme imeti volilne pravice. Zares jako demokratična razsodba demokratskega sodnika v demokratski državi Louisiani!

Ubogi tujerodni delavec neprestano dobiva po grbi. Tepejo ga pristranski zakoni in sodniki, brcajo ga kruti delodajalci in ignorantni domačinski delavci, ki vidijo v svojem tujerodnem bratu ničvrednega, pritepenega tekmedca za kruh. Kakor da bi revež stal ob cesti z napisom na prsih: "Prosim, sunite me!"

Na drugi strani ga neumiljeno izkoriščajo ameriški šarlatani in kri mu pijejo človeške stene njegove, lastne narodnosti. Vsa kruk sme iztegniti svoje dolge prste v njegov žep in siromak se ne sme nikjer pritožiti. Inozemski delavec v Ameriki mora imeti samo dolžnosti, ne sme pa imeti nobenih pravic. Ako je kakšen "pozabljen človek" v Ameriki, o katerem se v zadnjih treh letih toliko govori, je to predvsem tujerodni delavec.

Število brezposelnih

Statistični biro Ameriške delavske federacije redno vsak mesec poroča o stanju brezposelnosti v Združenih državah. V svojih mesečnih poročilih biro omenja število brezposelnih delavcev primerljajoč to število z onim pred enim letom v istem mesecu.

Te številke pa niso pogodu večini ameriških burbonskih listov, ki vsak čas napadejo avtentičnost teh števil. In jih omalovažujejo. To ni nič novega in delavci se ne bi smeli čuditi navadnosti burbonskih glasil; kdor pozna značaj teh šmukov, se jim nič ne čudi.

Nekoliko začudenja je pa obudil federalni delavski department v Washingtonu, ki je pred tedni izrazil dvom glede natančnosti števil o brezposelnosti objavljenih po statističnem biroju Ameriške delavske federacije. Miss Frances Perkins, tajnica departamenta za delo, velja za liberalno, napredno žensko, ki je naklonjena organiziranim delavcem. Vsaj liberalni delavski krogi niso pričakovali od njene oddelka federalne vlade, da bo poskušal postaviti statistike Ameriške delavske federacije na laž. Baš to se je pa zgodilo.

Delavski department je izjavil, da so številke statističnega biroja ADF glede brezposelnosti pretirane in da biro nima prave in dobre metode za kompilacijo teh števil. Izjava se je tikala poročila federacije za zadnji april. Federacija je poročala, da je bilo takrat 11.506.000 delavcev brez dela v Združenih državah. To število se ni dopadlo tajnici Perkinsovi in izjavila je, da ni v okviru resnice.

Burbonski tisk je pograbil to izjavo kakor gladni pes kost. Navadno ta tisk danes omalovažuje in zasmejuje uradne stvari newdealske vlade, ali — to ne velja za stvari, ki pobližajo delavske unije. Časopisi so takoj pribili, da ima Perkinsova prav in da ADF objavlja pesimistične, nerresnične slike ekonomskega položaja Amerike!

Tedaj se je pa pojavilo nekaj nepričakovane. Alexander Hamilton Institute, do moga konservativna organizacija, katero financirajo veliki magnati, je objavila svoje poročilo o brezposelnosti in konstatirala, da je meseca aprila bilo 12.723.000 brezposelnih delavcev v Združenih državah — milijon in četrt več kakor je poročal biro Ameriške delavske federacije.

Burbonski tisk je namah utihnil in Frances Perkins tudi zdaj molči kot riba. Omenjeni institut je dokazal, da je Ameriška delavska federacija še bolj konservativna in raje poroča manj kakor več.

Glasovi iz naselbin

10 letnica pueblske zadruge

Pueblo, Colo. — Tukajšnja združna prodajalna priredi piknik oziroma proslavo svoje 10 letnice v nedeljo 12. julija. To bo obenem slavje združnega gibanja v Pueblu. Zato naj bo ta dan praznik slehernega prijatelja delavskega napredka, dan praznovanja.

Znano je, da je to naše podjetje v naši naselbini v ponos tukajšnjim delavcem. Vsi, ki se zavedajo dejstva, da je resnični napredek delavstva in izhod iz sedanje v boljše bodočnost le v medsebojni pomoči in organizaciji kakor je naše združno podjetje, se boste gotovo potrudili, da se udeležite. In da se slavje 10 letnice naše zadruge praznuje na čim lepši način, je direktorij prišel do zaključka, da ob tej priliki priredi piknik dne 12. julija v Rye, Colo.

Vstopnina bo 25c in s to vsoto bo vsak posetnik dobil za 50c vrednosti tiketov, da se bo lahko okrepčal z jedajo in pijačo.

Da se bo naša okoliška javnost bolj seznanila s tem zletom, se bodo par dni pred 12. julijem raznesli letaki po hišah. Kaj vse bo na programu in kakšne dobrote se bodo nudile posetnikom, bo naznanjeno na letakih.

Vsi, ki imate svoja vozila in kaj prostora v njih poleg svojih družin, ste naprošeni, da vzamete s seboj kolikor mogoče onih naših prijateljev, ki nimajo svojih avtov. S tem boste pripomogli k večji udeležbi, boljsemu razpoloženju in splošnemu uspehu. Pomnite, da mnogi naši posetniki bodo prišli v svežo naravo z vašo pomočjo, obenem pa boste s tem pripomogli k uspehu naše prireditve in k slavi 10 letnice našega združnega podjetja.

Na piknik bo tudi vozil poseben truk, tako da se nudi čim večjemu številu rojakov, da se odpeljejo v prosto naravo na proslavo in prijetno zabavo. Uljudno se vabijo vsi pueblski rojaki in prijatelji združnega gibanja. Ne pozabite dne 12. julija obiskati interesantni Rye! Tudi vse sosedne naselbine se opozarjajo na vabilo in proslavo 10 letnice naše zadruge.

Vsi v Rye v nedeljo 12. julija!

Frank Boltezar, 21.

Zlet JND dne 19. julija

Ely, Minn. — Le redkokdaj se v javnosti vidi kakšen dopis iz te naselbine. Vsekakor smo brezposelnost s tem in onim, ali pa nočemo pisati in poročati javnosti o naših lokalnih zadevah.

Letos poteka 17 let, odkar smo Slovenci oziroma Jugoslovani v tej naselbini kupili poslopje, ki nam danes služi za skupno shajališče. To je naš Jugoslovanski narodni dom. Do nakupa tega poslopja smo prišli potom Slovenske čitalnice in potom naprednih društev, ki so se zavzela, da si preskrbimo skupni center.

Danes sodeluje pri organizaciji Jugoslovanski narodni dom 16 društev raznih jednot. In danes je naš dom v najboljšem stanju. Služi nam za društvene seje, za razne klube in plesne veselice. Tako tudi služi izobraževalnim svrham okoliškega jugoslovanskega življa.

Skupni odbor Jugoslovanskega narodnega doma se je odločil, da JND priredi velik zlet ali piknik v nedeljo 19. julija. Zlet se bo vršil na Sandy Pointu pri jezeru Shegawa, ki je le dobre pol milje od mesta Ely. Tam je izredno lep in za zlete pripraven prostor. Človek pride med zelene smreke, med prijazne breze in vidi naladno se zibajoče valove. Od radosti ob tem pogledu kar obstrmi, tako da pozabi na vsakdanje težave.

Na piknik JND se vabijo vsa priključena društva, da se njih članstvo korporativno udeleži pohoda ali parade, ki se bo vršila točno ob 10. dopoldne. Vabljeni ste vsi rojaki ali blizu in daleč — iz okraja Mesaba, iz Dulutha itd. Vabljeni ste vsi stari in mladi. Pripeljte svoje in prijatelje! Na pikniškem prostoru je prostorna dvorana

in plesišče. Igrala bo fina muzika.

Na Maasba Rangu je še mnogo rojakov, ki še niso bili na Elyju. Sedaj se vam nudi izredno lepa prilika, da nas obiščete in posetite piknik JND, za kar vam gotovo ne bo žal. Torej na veselo svidenje v nedeljo 19. julija na Elyju!

Joseph Mavetz, st., predsednik JND.

O porokah in solzavicah

Cleveland, O. — "Ker že dolgo ni bilo nobenega poročila iz naše kranjske metropole, bom pa jaz malo poročal." Well, v baškar minulem juniju smo imeli obilico porok, posebno mnogo se jih je "zvezalo" zadnjo soboto v juniju. Videli smo precej parov, ki so svetu naznanjali, da so se "vzeli".

Cetudi pravijo in celo trdijo, da je naša mladina "drugačna", kot so bili "ta stari", sem prepričan, da temu ni tako, kajti stari običaji te vrste oglašanja je ostal, se je ukoreninil in je tak kakršnega so s seboj prinesli naši Metropolitani iz stare domovine. Edina razlika je v tem, da se sedaj vozijo v avtih, ki trobijo na vse pretege, namesto da bi vriskali kot so "ta stari". In naše poroke z oglaševalno vsebino se vse vršijo v cerkvi. "Kakor sta se poročila ata in mama; mama tako hoče, ker ona misli, da bo bolj držalo."

To me spominja na Leharjevo komično opereto "Ciganska ljubez". Rozika, hči rumunskega grofa, se je zaljubila v cigana Jožo, kateri jo je očaral s svojo violino. Pobegnili sta in prišla v Budimpešto. Toda Joža se je že naveličal Rozike, ona pa ga je prosila, naj jo poroči. Joža je dejal, da jo poroči, ampak le po cigansko. Rozika je vztrajala, da se mora poroka vršiti v cerkvi. Ker on ni hotel pristati, je svoje težave potožila hotelirju, v čigar hotelu je Joža igral na violino. Hotelirju je dejala, da se bi rada poročila, toda on se hoče poročiti po cigansko, ona pa cerkveno. "O", je dejal hotelir, "ti hočeš biti gotova."

Tako nekako je z našimi mamicami. One ne verjamejo, da je "gotovo", če se ne završi v cerkvi. Seveda, kadar pa pride do ločitve, potem je pa vse lepo tiho, razen tega, kar čitamo v angleških listih. Naši domači metropolitanski listi, ki radi oglašajo in priobčajo novice o "himnih", so v takih slučajih vselej tihi, "da ne bi izvedeli še drugi ljudje, ker se bi znalo zgoditi, da se bi prišli kregati v uredništvo." In kakšna sramota bi bila za naše liste! Tako je v naši slovenski metropoli z našimi svatbami.

"Kako pa se bi ti ženil, ako se še nisi?" bo morda kdo rekel. Well, tako nekako kakor me je nekoč podučil prijatelj France. Dejal je, da je dobil par priča, nakar sta šla po dovoljenje. Tam je bil mirovni sodnik, kateri ju je vprašal, če se hočeta "vzeti". Oba sta privolila in vse je bilo okej. France je potem vprašal sodnika koliko mu dolguje, sodnik pa mu je dejal, da koliko je vreden. Frank je rekel, da dva dolarja. Sodnik je odgovoril, da to je premalo, kajti dva dolarja ga bo stalo, da poroko rekordira v knjigo. Potem mu je France ponudil štiri dolarja in sodnik je bil s tem zadovoljen.

France se je z ulično peljal k poroki in od proke, doma pa mu je "stara" sganca skuhala na dan poroka. "Živijo, to je bila očet!" Pa nobenega divjors ali ločitve ni bilo. Skupaj živita še mnogo let, ker sta prepričana, da "drži" tudi brez dragih ceremonij.

Oni dan smo čitali v naših lokalnih listih, da je premijer rev. Virant. Pa še tako mlad duhovnik! Dejali smo, da so pač čudna pota božja, ker pobirajo mlade, stari pa ostanejo. Kako se je to moglo zgoditi? Časopis nam je sporočil, da je pokojni duhovnik stisnil bombo solzavice, ki je počila. Trdili so, da je bil mladi kaplan stražnik monsignorja Vitusa Hribarja, ko je bil odpotoval v domovino in je imel s seboj precej dolarjev, pa je imel stražnika. Toda solzavice menda niso tako nevarne. Kaj pa, če bi bila "pištola", katero se je nepravilno ali nerodno "handlelo"? Tudi na ta način se bi lahko pripetila nesreča. Naši listi nam niso mogli pojasniti natančno kako se je nesreča pripetila. Izrekli so le, kakor se pač spodobi, svoje solzave.

Seveda, zame je drugače. Jaz nisem tako nadarjen rojak kakor so naši metropolitanski časnikarji. In spet se čudim, čemu neki potrebujejo in rabijo naši mladi in stari duhovniki strelivno orožje? Čemu neki se oni boje napadov na svoje tele? Kakor mi razumemo krščanski nauk, se mora človek bati le za pogubljenje svoje duše, ne pa za izgubo par dolarjev. Mi oženjeni fantje se prav nič ne bojimo roparjev, ker smo itak vajeni biti oropani. Na vsak plačlini dan me namreč — "ona" oropa, njo pa drugi. Pa nam ni treba nobenih solzavic za taka "roparska" operiranja, ker so brez njih lahko oči solzne, žepi pa prazni.

Veste, čitatelji in urednik, jaz sem vedno mislil, da duhovniku zadostuje čeden rožnovenec za mašne bukvice, in tudi to, da se on lahko obranilo vsakega napada z molitvijo. Vsaj tako so nas učili, ko smo bili še zelo mladi, namreč to, da vse pride "od zgoraj". Morda pa so slišali tisto storijo o nekem hlapcu in dekli v starem kraju, ki sta se senčila in vedrila pod češnjo, na kateri je neopazeno čepel njiju gospodar. Dekla je baje vprašala hlapca, kdo bo živel njuno bitje, hlapec pa je dejal, da oni, ki je nad nami. Seveda se je gazda brž s češnje ogasil, da on ga že ne bo.

Menda tudi naša mlada duhovščina ne verjame, da pride vsako uslišanje "od zgoraj." Zato pa hoče biti "šur" in ne zavaruje le svoje duše pred pogubljenjem, temveč tudi svoje telo. Nič zato, če kdo greši, posebno če si "zna" sam grehe odpustiti. Mar ni res tako, rev. Trunk?

Tako se godi pri nas v metropoli.

To poletje bomo mi Metropolitani dobili več obiskov naših rojakov iz raznih naselbin, kajti v Clevelandu se je baškar otvorila razstava k stoletnici inkorporiranja mesta Cleveland. Ta velikojezerska razstava se vrši na prostoru East 2nd, 3rd in 4th st. in glavni vhod je s St. Clairjeve ceste pri Public Auditoriumu. Od glavnega vhoda na razstavo do Slovenskega narodnega doma je tri in pol milje, do SDD na Waterloo osem in pol milje, do Muskoka ave. via Waterloo rd. in East 183rd st. pa 11 milj.

Če se vam naša metropola dopade, pridite jo pogledat — pa brez solzavic!

Frank Barbič, 53.

Dopis z oblika

Cleveland, O. — Dne 30. maja maja sem se odpeljal z mojo hčerko na kratko potovanje v Pittsburgh. Na kolodvoru v Pittsburghu naju je čakala moja prijateljica mrs. Pregel, ki naju je s avtom odpeljala naravnost v bližnjo naselbino Cliff Mine. Precej hribovito je v okolici Pittsburgha, pa tudi Pittsburgh sam ni brez višastih in strmih potoč. Pot v Cliff Mine je bila dokaj prijazna, zanimiva.

Ko smo dospeli v Cliff Mine na dom mrs. Pregel, so njene hčerke že obložile mizo z različnimi dobrotami. Čim smo se posadili okrog mize, je prišel k Pregelovim tudi moj sin s svojimi prijatelji Viktorjem. To nenadno svidenje z mojim sinom je povzročilo veselo presenečenje, da sem od veselja jokala. Prav na tisto sta prišla v sobo za mojim hrbtom, tako da sta se pojavila pred menoj kakor bi ja tal zrasla.

Po večerji nas je mrs. Pregel povabila, naj gremo vsi skupaj na piknik ženskega kluba. "Napregla" je avto in nas peljala na večerni zlet. Ko smo prišli na vrh hriba, smo se do dobrega razgledali po okolici v dolino. Vozila je po izredno strmi poti, kakor bi šli po strehi. Dejala sem, da se bo avto prevrnil, mi pa se bomo kotali po bregu v dolino. Toda ona nas je zagotovila, da njeno vozilo mora varno peljati kamor ona hoče. Končno smo dospeli na pikniške prostore, ki so jih razsvetljevale raznobarvne svetilke, godeci so igrali in piknikarji so se veselo vrteli. Zabuvala je trajala do dveh popoldne. Seveda smo se z ostalimi vred veselili tudi mi.

Naslednje jutro smo se spet odpeljali na pot. Šli smo v South View na obisk k našim prijateljem mr. in mrs. Kocjan, kjer so nas dobro pogostili, zakar se jim iskreno zahvaljujemo. Obiskali smo tudi Zabarjeve, dalje mrs. Peršuti, nazajgrede pa mojega bolnega brata v pittaburški bolnišnici, kateremu želimo skorajšnjega okrevanja.

Tretji dan po našem obisku smo se poslovlili in mrs. Pregel nas je spremila na kolodvor. Iskrena hvala nji in njenim hčerkam za izkazano prijaznost in postrežbo. Ob enaki priliki bom prijaznost drage volje vrnila.

Louise Čebon, 312.

Zlet 4. julija

Chicago, Ill. — Kam boste šli prihodnjo soboto, dne 4. julija, ljubitelji narave? Na piknik pod zelena drevesa v Willow Springs na Keglov vrt. Tam bo vesela družba, ki se bo zabavala do prihodnjega dne do solnčnega vzhoda ali pa še dalj. Pripravljeni odbor se trudi, da bo pripravljene vse vrste pečenke, da bo dobre pijače in izvrstna godba. Posetniki že vedo, da je Prešeren še vedno dobro zadovoljil obiskovalce in tako bo tudi sedaj. Zbor bo tudi zapel nekaj lepih pesmi v zabavo občinstvu. Vsak narod pokazuje zanimanje za pevске klube in za petje sploh, ker to je visoka stopnja kulture. In če je zanimanje med ljudstvom, potem lažje pevski zbor obstoji. Prešeren želi, da se zanj zanimata.

Tisti, ki nimate svojih vozil, se lahko peljete s trukom, ki bo odpeljal od 1. popoldne od Wood in Cermak rd. in ob 1.30 od prostora Pavla Bergerja. Zbor Prešeren se priporoča za obilo udeležbo. Na svidenje v soboto 4. julija na Keglovem vrtu v Willow Springsu!

Frank Teropšič, 86.

Izvoz kanadskega nikla se povečal

Ottawa, Kanada. — Inti. Nickel Co. je naznanila, da je izvozila 17.000.000 več funtov nikla v zunanje države v prvih petih mesecih tega leta v primeri z isto dobo preteklega leta. Ta kovina se potrebuje pri izdelovanju orožja in drugega bojnega materiala.

Zdravimo se z dihanjem

V Indiji in na Kitajskem so spoznali dihanje kot življenjsko načelo. V Upanishad čitamo: "V začetku je bil dihanje." V Indiji je prastar veraki običaj, da so dihanje večkrat na dan, z dihanjem pa se čistili organi. Pri Egipčani so mislili, da je zrak hrana in smatrali smrđljivi zrak za škodljiv, dobro pa za koristen. Menili so tudi, da spragibajoči se zrak zastaja v kri v gibanje. Časno so spoznali tesne zveze med pljuči in vesjem in so verjeli, da so naši organi, posebej, s živahno izmenjavo vdihavanja in izdihavanja neprestano spodbujajo. Eno temeljnih spoznanj starih kulturnih narodov bilo, da dobro dihanje podaljšuje življenje, ga dela srečno, imenovali so ga zato spoštljivi veliki dihanje. Rimljani so pravili: "Ne izogiba se zlu, temveč mu stopaj z globokim dihanjem naproti."

Ena izmed naših glavnih skrbi mora biti, dobimo v prostore, v katerih živimo, podoben poudariti svez zrak. Razen tega moramo imeti vsako priložnost za to, da pridemo na zrak in da se zdi od mladih nog naučimo glagolati dihanje. Globoko, prosto in nekretno dihanje naveda že otroke do tega, da se v lepi in popolni telesni drž. Dobro je, da izdihavanje v mislih štejemo, da se naučimo časno zelo intenzivnega izdihavanja in navimmo tudi vdihavanje čim globlje. Počas bomo tedaj navadili, po vsakem globokem bu zrak malo zadržati, s čimer preidemo do vestno do dihalnih vaj, kakršne so poznali stari narodi.

Malokdo ve, da je dihanje najboljši potek za vajo svezih, ravnih ljudi, in s tudi v duševnem pogledu. Dejanje in globoko dihanje je izdihavanje tudi pri raznih ljudeh s časom odpravi občutke vrednosti, zadržke, fiksne predstave in tip občutke strahu živčno prerazdražena me na. Veseliti se moramo, da se v današnjih lah gojijo dihalne vaje in da se s tem bore nevarnostim, ki pretijo našim otrokom zav stalnega sedenja v času, ko bi organizem postal največ gibanja.

Ni gibanja, ki bi ne bilo odvisno od dihanja in čim bolj harmonično dihamo, tem lepša staneta naša vnanost in ritem našega telesa, ko se vedeli že v davnih časih. Pravijo, da človek, ki globoko diha, ne more biti malkosten in samoljuben.

Čim globlje dihamo, tem bolje se razvijajo ces zgorevanja v telesu in tem bolje delujejo vsi organi do možganov. Posebno intenzivna pa vpliva dihanje na živce, ki oskrbujejo jetra, obisti, stranske obisti, dihalne organe srce.

Danes vemo, da je dihanje v resnici najbolj čistilni proces naših notranjih organov. Pljučnih obolenjih in katarjih ima poglavitno dihanje posebno veliko vlogo.

Če vemo, kako skrbni kisik posredno za naše in sežiganje škodljivih snovi v telesu, ne moremo čuditi, da se z globokim dihanjem odpravljajo tudi bolezni jeter in žolca, tudi vnetja, malokrvnost, srčne bolezni in nespečnost. Pri ljudeh s šibkimi pljuči se te po rednem boku dihanju kmalu razširijo.

Dihanje veže človeka spet z naravo. Pri ločenih boleznih mora zdravnik, ki svojega klienta dobro pozna, odločiti, katero zračno in višje in zdravilišče je zanj najprimernejše, naj se njegovo dihanje ojači v gorskem, nem ali morskem podnebju, ali naj mu poroči pomladne, poletne, jesenske ali zimne kure.

Neznan rod pritlikavcev

Na potovanju po Malajskem otočju, ki je napravil s svojo jahto "Rasaura", je Moyne v bivši Nemški Novi Gvineji odkril slej neznan rod pritlikavcev. O tem je ob svojem povratku pripovedoval sledeče:

Ze dolgo časa so različne zgodbe govorile čudnem rodu pritlikavcev v teh krajih. Nisi pa ni bilo mogoče prepričati se, koliko resnice je na tem pripovedovanju. Samo enkrat neki Evropec opazil male ljudi med Reko mu in Hagenovo goru.

S svojo ekspedicijo je lord Moyne prodiral km daleč v notranjost dežele vzdolž omenjenke. Imel je srečo, da je naletel na pritlikavce. Spodetka so se mu kazali sovražni, ko so pa premagali svoj početni strah, so stali zaupljivo in v živo s svojimi sosedi stalnih bojih.

Njih orožje sestoji v glavnem iz kosti, tem orožjem lovijo po divji goščavi brez iz katere se dvigajo strme gore do visine 10.000 m. Za bivanja med njimi je ekspedicija našla na sledove primitive kulture. Uspelo je, da si je pridobila celo vrsto rebaržij iz kosti, da si je pridobila celo vrsto rebaržij iz kosti, da si je pridobila celo vrsto rebaržij iz kosti, da si je pridobila celo vrsto rebaržij iz kosti.

Njih orožje sestoji v glavnem iz kosti, tem orožjem lovijo po divji goščavi brez iz katere se dvigajo strme gore do visine 10.000 m. Za bivanja med njimi je ekspedicija našla na sledove primitive kulture. Uspelo je, da si je pridobila celo vrsto rebaržij iz kosti, da si je pridobila celo vrsto rebaržij iz kosti, da si je pridobila celo vrsto rebaržij iz kosti.

Pred dvajsetimi leti

(Datum 2. julija 1916 je bila nedelja. Prosveta tega dne ni izšla.)



Dr. Francis Townsend, vodja znanega penzijskega gibanja.

KNUT HAMSUN: **GLAD** Poslovenil FRAN ALBRECHT

Toliko let sem se bil vzdržal pokonci, stal trdno in naravnost v marsikateri težki uri, zdaj pa sem se hipoma pogreznil do brutalnega beračenja. Ta edini dan je posirovel vso smer mojega mišljenja, zamazal moj čut z brezsmiselnostjo. Kakor budalo sem se kisal in cemeril tam pred najnižjim kramarčkom. In kaj je vse to hasnilo? Ali nisem še v naprej pogrešal drobtinice kruha, ki bi jo lahko vtaknil v usta? Tako daleč sem zabredel, da sem se zagabil samemu sebi. Da, da, zdaj je moralo biti temu konec! Zdaj so nemara že zaprli pri nas vežna vrata in moral sem se podvzati, če nisem hotel spet na rotovžu prebiti noči...

To mi je vilo moči; na rotovžu nisem hotel spati. Hvala bogu, na Rešnjem stolpu je bila ura šele sedem; imel sem še tri ure pred sabo, preden bi bila vrata zaprta. Kako sem se bil prestrašil!

In nič, nič ni ostalo, česar ne bi poskusil, storil sem, kar sem mogel. Da se mi resnično, tekotom vsega dne, niti enkrat ni hotelo posrečiti! Ako bi tudi pripovedoval, nihče bi mi ne verjel, in ako bi napisal, bi dejali, da je zlagano. Ne na enem mestu! Da, da, pri vsem tem ni bilo ukreniti ničesar; predvsem samo ne pohajati okrog in se cemeriti.

Fej, to je ostudno, to ti lahko zagotovim, prijatelj, s tem mi postane naravnost zopet! Ako ni nobenega upanja več, pač ni več nobenega! Sicer pa, ali bi si ne mogel ukrasti pest ovasa tam notri v hlevu? Samo zasvetlikala se je ta misel, samo vzplamenela — vedel sem, da je hlev zaprt.

Olajšal sem si stvar in polževo lezel domov. Zatejalo me, k sreči prvič ta dan in tako sem šel, da se ogledam naokrog, kjer bi lahko pil. Od tržišča sem bil preveč oddaljen in v zasebno hišo nisem hotel iti, nemara bi tudi lahko počakal, dokler ne pridem domov; to je trajalo še četrte ure. Nikakor nisem hotel reči, da bi obdržal v sebi požirek vode; moj želodec ni prenesel prav ničesar več.

Ampak gumbi? Z gumbi še nisem bil poskusil. Tiho sem obstal in se moral nasmešiti. Nemara da bi se le še našel kak svet! Nisem bil še čisto prekleto! Deset vinarjev bi prav gotovo dobil zanje in v četrtek prejmem honorar za svoj članek v časopisu! Še sem doživel, da se je vse zboljšalo! Kako sem se mogel pozabiti na gumb! Privlekel sem jih iz žepa in jih medpotoma ogledoval; od radosti se mi je temnilo pred očmi, nič več nisem videl ceste, kjer sem hodil.

Kako natanko sem poznal veliko klet, moje zatočišče ob temnih večerih, prijatelj moj, moj krvosol! Vse, kar sem imel, je izginilo tu spodaj kos za kosom, moje drobnarije z doma, moja poslednja knjiga. Ob dražbenih dnevih sem običajno hodil doli, da sem gledal in vsakokrat sem bil vesel, če se je zdelo, da so prišle moje knjige v dobre roke. Igralec Magelsen je imel mojo uro in na to sem bil skoro ponosen; almanah, ki je vseboval moj prvi poetični poskus, je kupil neki znanec in moj svrhu se je zaiskril pri fotografu, da ga je izposojal v ateljeju. Ničesar ni torej bilo, ob kar bi se spotal.

Gumbe sem držal v roki pripravljene, ko sem vstopil. "Stric" sedi pri svojem pultu in piše.

"Saj se ne mudi," izustim od strahu, da ga ne bi zmotil in ne razsrdil radi svojega nagovora. Glas mi je zvenel tako čudno votlo, sam sem ga jedva še spoznal, srce pa mi je udarjalo kot kladivo.

Prišel mi je smehljaje naproti, kot je to

stori običajno, se opri z obema rokama ploskoma na mizo in se mi zagledal v obraz, ne da bi kaj spregovoril.

Tu imam nekaj in sem ga hotel samo vprašati, ako bi pač lahko rabil to... nekaj, kar mi je ležalo doma, samo v napotje, zagotavljam vas, samo v nadlego... nekaj gumbov...

Torej kaj je, kaj je z gumbi? In pri tem je prišel s svojimi očmi moji roki čisto blizu. Ako mi ne more dati par vinarjev za to?... Toliko, kot se mu pač zdi... Čisto po njegovem preudarku...

Za te gumb? In "stric" strmi začudeno vame. Za te gumb?...

Samo toliko za eno smotko ali kolikor hoče! Šel sem ravno mimo in sem hotel med potjo vprašati.

Tedaj se je zasmejal stari zastavljalec in stopil brez vsake besede nazaj k svojemu pultu. Stal sem tam. Prav za prav nisem bil upal, a vendar sem smatral za možno, da mi pomore. Njegov smeh je bila moja smrtna obsodba. Z očali bi mi zdaj tudi prav nič ne pomagalo.

Svoja očala bi seveda tudi dodal, to se razume, sem rekel in jih vzel v roke. Samo deset vinarjev, ali, če hoče, tudi samo pet.

"Saj veste, da vam za vaša očala ne morem dati ničesar," je rekel "stric"; "to sem vam že preje nekoč povedal."

"Ampak jaz rabim pošto znamko," sem dejal zamolklo; "saj ne morem odposlati niti pisem, ki jih moram pisati. Znamko za deset ali pet vinarjev, čisto kot vam drago."

"Dajte, za božjo voljo, spravite se odtod!" je odvrnil in zamahnil s roko proti meni.

Da, da, naj bo! sem si dejal. Mehanično sem si spet nateknil očala, vzel gumbe in šel; rekel sem lahko noč in zapri vrata kot običajno za sabo. Tako, zdaj torej ni bilo nič več storiti! Pred stopnicami v klet sem obstal in si še enkrat ogledal gumbe. Da jih absolutno ni maral! sem rekel; saj so vendar malone čisto novi gumbi; nikakor ne razumem tega!

Čim sem stal tam, zaglobljen v ta razmišljanja, je prišel mimo človek in šel doli v klet. V naglici se je narahlo obegnili obme; opustila sva se drug drugemu in jaz sem se okrenil in se ozrl za njim.

"Ne, ti si?" je rekel hipoma oni spodaj pod stopnicami. Prišel je spet gori in jaz sem ga spoznal. "Bog me vari, kakšen pa si!" je rekel. "Kaj pa si delal tu doli?"

"Oh — opravi. Ti hočeš tudi doli, kot vidim?"

Koleno so mi vztrepotala, naslonil sem se ob steno in iztegnil roko z gumbi proti njemu. "Kaj, hudičja?" je vzkliknil. "Ne, to je pa res že preveč!"

"Lahko noč," sem rekel in hotel iti; začutil sem, kako blizu so mi solze.

"Ne, postoj trenutek!"

Cemu naj bi čakal? Saj je bil on sam na poti k "stricu", nesel nemara tja svoj zaročni prstan, že par dni stradal in bil svoji gospodinji na dolgu.

"Da," sem dejal nazadnje, "ako hitro prideš..."

"Seveda," je odvrnil in me prijel za roko; "ampak nekaj bi ti rad povedal, nič ti ne upam, ti si budalo; najbolje je pač, da greš kar z mano."

Razumel sem, kaj je hotel, začutil mahoma spet iskro časti v sebi in odvrnil:

"Ne morem! Objubil sem, da bom ob pol osmih na Berut-Ankerjevi cesti..."

(Dalje prihodnje.)

Podpis: Dober prijatelj

Jack Kahane

John Harborne je sedel za pisalno mizo in strmel v pismo, napisano s strojem, ki je ležalo pred njim. Ze desetletje je bral: "Pazite na svojo ženo! Podrobnosti boste izvedeli kasneje! Dober prijatelj."

Kaj bi človek storil z brezimnim pismom? Najpametneje je pač, če ga neprečitano sežge. Toda kako bi vedel, da je brezimno, dokler ga ne prečita? In šele tedaj, ko ga prebereš, ga moraš pač sežgati. Poleti je križ tako rečjo, ko v peči ni ognja. No, in če se vžigalica nimaš v žepu, ker ti je zdravnik prepovedal kajenje... ni drugega izhoda, John Harborne, kako da vtakneš pismo kratko in malo v žep in — mir besedi!

Gospod John je storil tako, vendar ga je pismo v prsnem žepu peklo ko živ ogenj.

Zvečer se je vrnil ob običajni uri domov. Njegova mlada žena ga je pristržno pozdravila kakor zmerom. Nehote jo je na skrivaj opazoval. Kakopak: to pismo ni in ne more biti nič drugega ko neslana šala. Toda kdo neki ga je le pisal? Kakšen zlodej je šlinil neznanca v glavo, da mu je svetoval, naj pazi na svojo ženo?

Dve leti sta bili že minili, odkar je bila Lorna Reevesova njegova žena. Prej je bila pri gledališču, ali bolje: bila je ena izmed mnogih statistik, ki so sodelovale pri neki nesmiselni reviji golih plesalk. Takrat je bilo vse mesto pokonci. Pri starih samcih že od pamtiveka ni nič čudnega, če se vnamejo za kakšno tako ali podobno zvezdo. No, in gospod Harborne se je lepega dne do ušes zaljubil v čedno Lorno, zaljubljen je bil in strastneje, kakor bi se utegnil zaljubiti kakšen golobrad mladenič.

Nobenih zaprek ni bilo, ne pri njej in ne pri njem, in kar je tako rečjo, ko v peči ni ognja. No, in če se vžigalica nimaš v žepu, ker ti je zdravnik prepovedal kajenje... ni drugega izhoda, John Harborne, kako da vtakneš pismo kratko in malo v žep in — mir besedi!

Gospod John je storil tako, vendar ga je pismo v prsnem žepu peklo ko živ ogenj. Zvečer se je vrnil ob običajni uri domov. Njegova mlada žena ga je pristržno pozdravila kakor zmerom. Nehote jo je na skrivaj opazoval. Kakopak: to pismo ni in ne more biti nič drugega ko neslana šala. Toda kdo neki ga je le pisal? Kakšen zlodej je šlinil neznanca v glavo, da mu je svetoval, naj pazi na svojo ženo?

Zdaj pa nenadoma to skrivnostno opozorilo kakor strela z jasnega neba! Prvič, odkar je oženjen, je pomislil, da vendar ne utegne biti vse tako, kakor bi moral biti. Hkratu se mu je pa spet nemogoče zdelo, da bi bil sam upravičen. Lorna se je vedla tako, kakor se vedejo samo ljudje s čisto vestjo.

Na lepem se je Johnu zareklo:

"Lorna, danes sem dobil neko nepodpisano pismo!"

Presenečeno je opazil, da se je zdrznila in zardela. Kar slabo mu je postalo. Vendar je počakal, da se je Lorna zbrala. S hlinjenim nasmeškom mu je skušala prikriti zadrego.

"Nepodpisano pismo? Čudna stvar! Pokaži mi ga!" je mirno dejala in se prisliljeno nasmešnila.

Ne da bi črnil, je potegnil pismo iz žepa in ga ji dal. Brž je preletela kratko vsebino in mu pismo vrnila.

"Kako podli in nizkotni so ljudje!" je dejala in globoko vzdihnila.

"Kdo neki je to pisal? In čemu?" je vprašal John Harborne nekam raztreseno.

Žena ga je srepo pogledala in rekla:

"Mislim, da je odveč, če te vprašam, ali verjameš tej obdolžitvi?"

"Ljubica, seveda ne verjamem!" je vzkliknil z navidezno prepričanostjo, toda podzvestno je čutil, da so zvenele njegove besede votlo in negotovo. Prav tako kakor Lornin smeh, ko ji je povedal novico. Vendar se mu je zdelo nesmiselno, da bi še dalje tratil čas s plohkim besedjenjem, čeprav mu stvar ni hotela iz misli.

Ko sta drugo jutro sedela pri zajtrku, je John prvi občutil togo napetost. Tudi Lorna se nekaj ni zdelo v redu, zakaj ko se je John poslovil, ga je boreč se s solzami pogledala.

"Hiteti moram," je zamrmral v zadregi, "saj je tako že pozno."

"John, nekaj mi pravi, da vendar verjameš tistemu pismu."

Johna je njena odkritosrčna potrdost presunila, čeprav mu je neki glas šepetal, da ni vse tako, kakor bi moralo biti. Sicer pa, tako se je tolažil, bi moral svoji zakonski ženi vendar več verjeti kot brezimnemu pismu.

"Dragica, dokler me resnično ljubiš..." je napolned izdaval in jo brž poljubil v slovo.

"Nikoli še nisem nikogar ljubil, tebe imam rada, in nikoli ne bom imela drugega rajši," je zaklicala za njim po stopnicah.

Kljub napornemu delu je moral John ves dopoldan misliti na tisto preteto pismo. Saj res: deklškega življenja svoje žene vendar ni poznal. In današnji dan živé ženske pristo ko tičke na veji. Vraga, saj je zdajle tudi sama in prosta, zdaj ko sedi on v pisarni in gara... Brž je pogledal na uro. Pograbil je plašč in klobuk, stekel na cesto in poklical taksi. Ukazal je šoferju, naj zapele prav v bližino njegovega stanovanja. Sicer si ni bil še akoval določene načrta, toda sedenje v pisarni mu je bilo peklenska muka. Čedalje huje ga je dajal sum. Taksi je obstal in John Harborne je obsedel v njem in premišljal, kaj naj stori. Zda je opazil Lorno; stopila je iz veže. "Prava reč", si je dopovedoval, "iz hiše pa menda res še sme; saj ni ujetnica!" Tedaj se je sklonil skozi okno in opazil, da je stopila tudi ona v taksi. Pri priči je ukazal svojemu šoferju, naj počene. Kar je zdaj počel, je počel zgolj iz ljubosumnosti. Kljub živahnemu prometu je Johnov šofer sledil Lorninemu taksiju. Čez pol ure je ženin avtomobil obstal pred znanim restavrantom Vzhodnega okraja.

John Harborne je plačal šoferja in stekel za Lorno, ki je stopila v restavrant. Sprva je že mislil, da jo je izgubil izpred oči, potem jo je pa uzrl, ko je stopila v salon, kjer je sedelo nešteto ljudi pri južini. Lorna je šla po sredini dvorane nekemu mladeniču naproti, ki je vstal in ji mahal z roko. Oba sta se brž zatopila v pogovor.

Johna je pograbila sveta jeza — in sram ga je bilo, da se je šele zdaj spomnil: "Saj mi Lorna pač ni mogla postati iz ljubezni žena, temveč samo zaradi denarja!" Krenil je na hodnik in stopil pri stranskih vratih v salon. Previdno se je približal Lorni in njenemu mlademu kavalirju, tako previdno, da ga nista mogla opaziti. Skril se je za bližnji stebel in napeto prisluškoval. Zdelo se je, da Lorna mlademu možu vneto prigovarja, toda John ni mogel razumeti niti besedice. Napolned se ni mogel več premagati. Ustopil se je pred dozdevna zaljubljenca...

Lorna je presenečeno kriknila: "John, kaj je pa tebe sem prineslo?" "Ali bi hotela mar ti meni prej povedati..." je besno zarenčal John.

Tedaj je Lorna vstala, prišla moža za roko in ga skušala potegniti za seboj. Mladenič ju je gledal napol z nasmeškom.

"Rotim te, John, pojdi z menoj!" je šepetaje prosila Lorna. "Saj vendar ne boš delal škan-dala tu sredi dvorane!"

Kakor v snu je šel John pokorno za njo. Zdal je itak vse pri kraju, zdaj, ko je izgubil to edino žensko, ki jo je ljubil. V veži je Lorna sedla in ga potegnila s seboj na zofo.

"John," je začela s tresočim se glasom, "moram se ti izpovedati!"

"Verjamem!" je odgovoril s topim glasom.

"Da — saj bi ti bila morala to že pred poroko povedati. Toda sram me je bilo. Ta mladi mož..."

"Kdo je?" je jecljaje vprašal, pripravljen na usodni udarec.

"Moj brat je. Pred nekaj dnevi so ga izpustili iz kaznilnice. Falot je; bil je in bo! Bala sem

se, da me boš zapustil, ko boš izvedel o tako čednem sorodstvu. Toda takrat se mi je življenje tako nebeško lepo nasmešnilo, ko sem te spoznala — in ker sem si tolikanj želela sreče, sem rajši molčala. Zdal, ko so ga izpustili, me neprestano prosjaci za denar. Vsak dan terja več. Ko sem mu rekla, da mu ne morem več dajati denarja, mi je dejal, da bo tebi pisal brezimna pisma... Viš, dragi John, takšna je resnica... Dragi, ljubljeni John..."

In "dragi John" je prišel Lorna za obe roke in jih obsul z vročimi poljubi.

ABESINSKA FILOZOFIJA

V abesinskih šolah so imeli učitelji navado sladiati lekcije z zanimivimi in poučnimi legendami; poučnimi tudi za nas, saj nam bolje pokažejo življenjsko modrost tega naroda kakor kakoli drugega. Poslušajte tole zgodbo; morda bo zanimiva tudi v luči zadnjih dogodkov. Naslov ji je "Človek in kača" in se takole glasi:

Človek in kača sta šla skupaj na lov. Vrnila sta se otovorjena s plenom. Tedaj se je kača obrnila k človeku in mu dejala:

"Po nobeni ceni ne bom plena delila s teboj!"

"To je krivično," je odvrnil človek. "Pojdva k sodniku."

In res sta šla k šakalu — njegova naloga je bila, da je razsojal takele spore — in mu povedala, kaj se je zgodilo.

Sakal je človeku pomežiknil in mu šepnil na uho:

"Saj imaš gorjačo v roki in kača leži brez moči pred tvojimi nogami. Ali naj še kaj povem? Ko je pa smrt tako nepomembna zadeva!"

Človek je razumel: zamahnil je z gorjačo in z enim udarcem kačo ubil.

ZGODBA Z ANGLEŠKEGA

Pričujoča zgodbica, pravijo, se je pripetila v nekem neznatem mestecu v londonski okolici:

Na gasilski stražnici je pozvonilo. Načelnik je snel slušalko.

"Ali je tam požarna bramba?"

Plašno je vprašal neki glas.

"Da", je povzel glas na drugem koncu, "prav te dni sem si bil uredil lep vrtič in zasadil več novih rastlin..."

"Kje gori?" je kratko vprašal načelnik.

"Nekatere izmed teh rastlin so zelo drage in..." je glas pripovedoval dalje.

"Napačno zvezo ste dobili: gotovo bi radi govorili z neko cvetličarno, ne?"

"Ne, ne," je dejal glas, "saj sem takoj gotov. Pri mojem sosedu namreč gori, pa ne bi maral, da bi mi vaši gasilci ves vrt pomandrali, kadar bodo prišli gasit."

JAPONSKI POZDRAV

Japonski časopis "Nippon" objavlja spomin na tale zabavni pripetljaj:

V sedemdesetih letih prejšnjega stoletja je prvič prišel v japonske vode neki nemški torpedni čoln. Ker je takšen mednarodni običaj, je poveljnik torpedovke odšel k poveljniku japonske obrežne flotilje na vljudnostni obisk. Mož ni imel o japonsčini niti pojma in je mislil, da velja isto tudi za Japonce zastran nemščine; zato se mu je zdelo docela vseeno, s čim bo pozdravil svojega gostitelja. Torej je naročil spremstvu, da se ima spodobno obnašati, stopil je pred japonskega poveljnika, se globoko priklonil pred njim in dejal slavnostno in dostojanstveno:

"Ena — in — in — dvajset; dva — in — in — dvajset; tri — in — in — dvajset."

Japonci so vljudno in reano poslušali ta pozdravni nagovor. Smeh je udaril na dan šele tedaj, ko se je tudi japonski poveljnik priklonil prav tako globoko in dostojanstveno in menil:

"Stiri — in — in — dvajset; pet — in — in — dvajset; šest — in — in — dvajset."

Iz otroških ust

"Otroci," reče mati, "danes si mi imate lepo umiti roke: stric pride na obisk!"

"A če ga ne bo?" meni v skrbeh mali Francek.

HELP ME KEEP MY HUSBAND HERE HE IS A REFUGEE FACING DEATH IN GERMANY HE'S TOO YOUNG TO DIE I'M TOO YOUNG TO BE A WIDOW SIGN PETITIONS

SHOOT ME I AM A REFUGEE I DON'T WANT TO BE TORTURED TO DEATH BY A HITLER I'LL BE DEPORTED TO GERMANY UNLESS YOU STOP IT NOW SIGN PETITIONS

Otto Richter s svojo ženo protestira proti deportaciji v nasko Nemčijo.

PRIDITE V JUGOSLAVIJO

7 dni do vaše domovine, če potujete na ekspresnih parnikih

BREMEN EUROPA

Brzi vlak v Bremerhaven z najmanj udobno potovanje do Ljubljane

Ali potujete s priljubljenimi ekspres. parniki:

COLUMBUS

HANSA - DEUTSCHLAND

HAMBURG - NEW YORK

Iskrene želje naše družine od Charbourg, Bremen ali Hamburga

Za pojasnila vprašajte lokalnega agenta ali

HAMBURG-AMERICAN LINE

NORTH GERMAN LLOYD

130 W. RANDOLPH ST., CHICAGO

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 19. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta in šteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnini. Prosveta stane za vse enako, za člana ali nečlana \$6.00 za eno leto naprej. Ker pa člani še plačajo pri naslovanju \$1.20 za tednik, se jim to šteje k naročnini. Torej sedaj ni vročka, reči, da je list predrag za \$ 8. N. P. J. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vaši družini, ki bi rad čital list vsak dan. Cena lista Prosveta je:

Za Zdrav. države in Kanado \$6.00	Za Člano in Chicago je \$8.00
1 tednik in..... 4.00	1 tednik in..... 4.00
2 tednika in..... 3.50	2 tednika in..... 3.50
3 tednika in..... 3.00	3 tednika in..... 3.00
4 tednika in..... 2.50	4 tednika in..... 2.50
5 tednikov in..... 2.00	5 tednikov in..... 2.00

Za Evrope je..... \$9.00

Izpolnite spodnji kupon, priljubite potrebno vrsto denarja ali men. Order v pismu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na Prosveto, to takoj nasnaniti upravništvu lista, in obenem doplačati doli vrsto lista Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo dati datum za to vrsto naročnika.

PROSVETA, S.N.P.J., 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino na list Prosveto vrste \$.....

1) Ime.....Čl. družine \$.....

Nazov.....

Ustavite tednik in ga pripišite k moji naročnini od sledečih članov družine:

2).....Čl. družine \$.....

3).....Čl. družine \$.....

4).....Čl. družine \$.....

5).....Čl. družine \$.....

Ime.....Država.....

Nov naročnik.....Star naročnik.....

TISKARNA S.N.P.J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, tambo knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugo.

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne. Cena umerna, uspešno delo prve vrste.

Pišite po informacije na nazlov:

S.N.P.J. PRINTERY

2657-59 SO. LAWNDALE AVENUE

Telefon Rockwell 4904

CHICAGO, ILL.

Za vsa dela na željo tudi v naših oddelkih